

4. Международная Организация Кредиторов – WOC (электронный ресурс). Режим доступа: <http://woc-org.com>. (Государственно-частное партнерство: приоритеты и перспективы для Беларуси. Мн. «Тесей» 2.2012.С.157
5. Государственно-частное партнерство: приоритеты и перспективы для Беларуси. Мн. «Тесей» 2.2012.С.155;
6. Министерство экономики Республики Беларусь - «О прогнозировании социально-экономического развития Республики Беларусь» Режим доступа: http://www.economy.gov.by/ru/macroeconomy/o_prognozirovanii).
7. Об основах государственно-частного партнерства в Российской Федерации - Законопроект № 238827-6 . 18.10.2013// Режим доступа: <http://www.eg-online.ru/document/law/227737/>

References

1. Klinova M.V. Gosudarstvo i chastnyy kapital v poiskakh pragmatichnogo vzaimodeystviya // М. «ИММО RAN». 2009. S.95-127.
2. Proekt zakona «O gosudarstvenno-chastnom partnerstve». Ministerstvo ekonomiki Respubliki Belarus' : <http://www.economy.gov.by/ru/invpolicy/gov-priv-partnership/Proekt-Zakona-o-GCHP>.
3. Proekt federal'nogo zakona «O gosudarstvenno-chastnom partnerstve» Minekonomrazvitiya RF // http://economy.gov.ru/minrec/about/structure/depRegulatingInfluence/doc20120622_015
4. Mezhdunarodnaya Organizatsiya Kreditorov – WOC : <http://woc-org.com>). (Gosudarstvenno-chastnoe partnerstvo: priority i perspektivy dlya Belarusi. Mн. «Tesej» 2.2012. S.157
5. Gosudarstvenno-chastnoe partnerstvo: priority i perspektivy dlya Belarusi. Mн. «Tesej» 2.2012, S.155;
6. Ministerstvo ekonomiki Respubliki Belarus'. «O prognozirovanii sotsial'no-ekonomicheskogo razvitiya Respubliki Belarus'» : http://www.economy.gov.by/ru/macroeconomy/o_prognozirovanii).
7. Ob osnovakh gosudarstvenno-chastnogo partnerstva v Rossiyskoy Federatsii - Zakonoproekt №238827-6. 18.10.2013 // <http://www.eg-online.ru/document/law/227737/>

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Олехнович Галина Ивановна, член-корр. АЭНПД РФ, доктор эконом. наук, профессор
Белорусский Государственный Экономический Университет
пр. Партизанский 26, БГЭУ, Минск 220070, Беларусь.

Galina_f25@mail.ru

Синькевич А.Ю. аспирант

Белорусский Государственный Экономический Университет
пр. Партизанский 26, БГЭУ, Минск 220070, Беларусь.

DATA ABOUT THE AUTHORS

Olekhovich G.I., Doctor of Economics, professor, Belarusian State Economic University. Partizansky av.26, Belarusian State Economic University, Minsk 220070, Belarus.

Galina_f25@mail.ru

Sin'kevich A.Yu. postgraduate Student

Belarusian State Economic University. Partizansky av.26, Belarusian State Economic University, Minsk 220070, Belarus

УДК: 336.025+330.43

АНАЛІЗ ЗАЛЕЖНОСТІ ПОДАТКОВОЇ ПОВЕДІНКИ УРЯДІВ ВІД ЗНАЧЕНЬ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ІНДИКАТОРІВ

Соколовський Д.Б.

Темою статті є вивчення потенційного впливу економічних макропоказників на податкову поведінку урядів, що є складовою більш загальної проблеми державної економічної поведінки у сфері податкової політики.

Метою пропонованого дослідження є аналіз і виявлення взаємозв'язків між базовими та похідними макроекономічними показниками, що характеризують стан економічного розвитку держав, і рівнем корпоративного оподаткування, а також формулювання на цій підставі висновків щодо ефективності державної податкової політики та шляхів її коригування.

Предметом дослідження є можлива залежність податкової поведінки державних структур від економічних макроіндикаторів.

В рамках дослідження використано економетричні методи.

Проведено аналіз евентуальної взаємозалежності величини корпоративного податкового тиску та низки макропоказників, що відображають певні оцінки національних економічних систем: потужності, заможності, інвестиційної привабливості та сприятливості інвестиційного клімату.

Виявлено, що корпоративна ставка податку використовується урядами в ролі регулюючого інструменту не надто активно, а податкова поведінка урядів подекуди може бути оцінена як неефективна.

Врахування цього факту, а також аналіз причин, що призводять до такої урядової поведінки, можуть сприяти оптимізації управлінських рішень у сфері податкового регулювання. Крім того, результати дослідження допомагають виявити важелі та мотиви поведінки економічних агентів на макрорівні.

Отримані результати є засадою подальших досліджень як загальноекономічних поведінкових принципів і прийняття рішень на макрорівні, так і більш вузької проблематики, такої як проблема «гонки поступок».

Ключові слова: економічна поведінка, корпоративний податковий тиск, податкове регулювання, макроекономічні показники

АНАЛИЗ ЗАВИСИМОСТИ НАЛОГОВОГО ПОВЕДЕНИЯ ПРАВИТЕЛЬСТВ ОТ ЗНАЧЕНИЙ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ ИНДИКАТОРОВ

Соколовский Д.Б.

Темой статьи – изучение потенциального влияния экономических макропоказателей на налоговое поведение правительства, являющееся составной частью более общей проблемы государственного экономического поведения в области налоговой политики.

Цель предлагаемого исследования состоит в анализе и выявлении взаимосвязей между базовыми и производными макроэкономическими показателями, характеризующими состояние экономического развития государств, и уровнем

корпоративного налогообложения, а также формулировка на этом основании выводов относительно эффективности государственной налоговой политики и путей её корректировки.

Предметом исследования является возможная зависимость налогового поведения государственных структур от экономических макроиндикаторов.

В рамках исследования использовались эконометрические методы.

Проведен анализ эвентуальной взаимозависимости величины корпоративного налоговой нагрузки и ряда макропоказателей, отражающих определённые оценки национальных экономических систем: мощности, зажиточности (богатства), инвестиционной привлекательности и благоприятности инвестиционного климата.

Определено, что корпоративная ставка налога используется правительствами в качестве регулирующего инструмента не очень активно, а налоговое поведение правительств иногда может быть оценено как неэффективное.

Учёт этого факта, а также анализ причин, приводящих к такому поведению правительства, могут способствовать оптимизации управленческих решений в области налогового регулирования. Кроме того, результаты исследования помогут определить рычаги и мотивы поведения экономических агентов на макроуровне.

Полученные результаты являются основой дальнейших исследований как общеэкономических поведенческих принципов и принятия решений на макроуровне, так и более узкой проблематики, такой как проблема «гонки уступок».

Ключевые слова: экономическое поведение, корпоративная налоговая нагрузка, налоговое регулирование, макроэкономические показатели

ANALYSIS OF DEPENDENCIES BETWEEN STATE TAX BEHAVIOR AND MACROECONOMIC INDICATORS

Sokolovskiy D.B.

Article examines the potential impact of macroeconomic parameters on tax behavior of governments, which can be regarded as integral part of more common problem of state's economic behavior in tax policy area.

We aimed to analyze and to reveal the interaction between base and derivative macroeconomic parameters, characterizing countries' economic development and level of corporate taxation in order to conclude about effectiveness of state tax policy as well as about ways of its improving.

Subject of study is the possible dependence of tax behavior of government institutions from macroeconomic indicators.

In the framework of given study we used econometric methods.

We made an analysis of eventual interdependence between value of corporate tax burden and certain macroeconomic indicators, representing evaluations of national economic systems: power, wealth, investment attractiveness and congenial investment climate.

We revealed that corporate tax rate is used by governments not too actively, while the state tax behavior somewhere can be estimated as ineffective.

Taking into account this fact as well as analysis of reasons causing such government behavior can facilitate the optimization of managerial decisions in the area of tax regulation. Also obtained results help to reveal instruments and motivation of economic agents' behavior on macro-level. They can serve as base for further research concerning principles of behavior in economics in general as well as for examining more narrow areas such as "race to the bottom" problem.

Keywords: economic behavior, corporate tax rate, tax regulation, macroeconomic indicators.

Вступ. Пропоновану статтю присвячено вивченню потенційного впливу економічних макропоказників на податкову поведінку урядів, що полягає в регулюванні корпоративного податкового навантаження і є складовою більш загальної проблеми державної економічної поведінки у сфері податкової політики. У свою чергу, остання проблема є складовою питання ефективного оподаткування взагалі, прийняття рішень у відповідності до чинної економічної ситуації.

Огляд джерел. Класифікацію літератури з поведінкової економіки в ситуації інвестиційного вибору наведено у праці [1]. При цьому автори зазначають, що значну частину обговорення тематики присвячено раціональній індивідуальній поведінці інвесторів. Водночас, поведінкові економісти стверджують, що зазвичай поведінка індивідів не часто відповідає традиційним припущенням щодо раціонального прийняття економічних рішень. Зокрема, в роботі виокремлено окремі поведінкові чинники, що впливають на інвестиційний вибір. Більш ґрунтовний аналіз таких чинників можна знайти у Канемана і Тверські [2], які вказують, що процес ухвалення рішення не є строго раціональним, де збирається вся необхідна інформація, й об'єктивно оціненим. Швидше, особа, що приймає рішення використовує тактику «коротких шляхів». Також дослідження щодо впливу на інвестиційні рішення індивідуально-психологічних і нефінансових чинників подано в П. Ананда й ін. [3], Дж. Агню [4], Д. Кента й ін. [5], Д. Дітріха й ін. [6], Г. Кассара та Х. Фрідмана [7], С. Айенгара й Е. Каменіці [8], Б. де Мігеля й ін. [9], Г. Пфлуга й ін. [10].

Проте, зважаючи на той факт, що в нашому випадку головними суб'єкти прийняття рішень є уряди, тобто назагал неперсоналізовані структури, у статті використовується гіпотеза раціональної поведінки агентів.

Стосовно дослідження державного регулювання інвестиційними ринками в національній економіці, зокрема, протидії утворенню в ній неефективних станів, можна виділити праці Беслі [11] і Тіроля [12; 13].

Зокрема, Беслі аналізує низку причин відмов ринку і розглядає проблеми, які можуть спричинити ринкові відмови (асиметрію інформації, несприятливий відбір, моральний ризик тощо). Він підкреслює необхідність розгляду повного набору запобіжників недосконалому функціонуванню ринку та доходить висновку, що наявність зазначених причин ринкових відмов є вагомим аргументом на користь державного втручання.

Тіроль у [12] досліджує асиметричну інформацію між інсайдерами та аутсайдерами на стадії фінансування. Представленим моделі ґрунтуються на засадничих моделях несприятливого відбору та морального ризику при розподілі капіталу. Тіроль зауважує певні обмеження своїх моделей: неврахування асиметрії інформації, відсутність інформаційних переваг для інвесторів, порівняно з емітентами тощо.

Урядову поведінку, зорієнтовану на залучення інвестицій, зокрема, за рахунок зменшення податкового тиску досліджено в [14; 15]. Розглянуто умови прийняття рішень, зроблено огляд емпіричних досліджень впливу оподаткування на потоки прямих іноземних інвестицій. Аналогічні питання проаналізовано С. Джеймсом і С. ван Парісом [16; 17]. Автори досліджували ефекти податкових пільг на інвестиції та провели економетричний аналіз впливу інвестиційного клімату на ефективність зазначених стимулів.

Різні методи та моделі взаємодії уряду й інвесторів були предметом дослідження:

- ✓ економетричні методи (А. К. Гейл і А. Мартінес [18]);
- ✓ динамічні стохастичні моделі загальної рівноваги (А. Алгожина [19, Сю 94]);
- ✓ підхід реальних опціонів (Д. Барбоса й ін. [20, с. 507] тощо).

У [21] за допомоги теоретико-ігрової моделі було досліджено Парето-оптимальність норм взаємної поведінки держави й інвесторів при прийнятті рішень щодо фінансування зниження ризиків інвестиційної діяльності та зроблено висновок стосовно

того, що причиною неефективності виникаючих норм є не випадок, а раціональна поведінка взаємодіючих сторін. Підтвердження цієї тези було отримано шляхом статистичної перевірки по масиву країн ОЕСР.

Проте, в перелічених у джерелах не було досліджено поведінку урядів у залежності від чинників потужності економіки; інвестиційної потужності; багатства економіки; інвестиційної привабливості, тому дослідження зазначеного питання є **актуальним**.

Аналіз зазначених вище питань і виявлення закономірностей дозволять прогнозувати динаміку податкової поведінки та надавати рекомендації щодо регулювання економічної поведінки урядів.

Тому **метою** пропонованого дослідження є аналіз і виявлення взаємозв'язків між базовими та похідними макроекономічними показниками, що характеризують певні сторони економічного розвитку держав, і рівнем корпоративного оподаткування, а також формулювання на цій підставі висновків щодо ефективності державної податкової політики та шляхів її коригування.

Очевидно, що **об'єктом дослідження** є податкова поведінка державних структур, а **предметом** – її можлива залежність від економічних макроіндикаторів.

Використані дані та методи дослідження

Загальноновизнано, що величина валового внутрішнього продукту (ВВП) є найвідповіднішою характеристикою економічної потужності країни. Є декілька систем розрахунку ВВП і одиниць його вимірювання. У дослідженні застосовано найбільш природний підхід, за якого ВВП вимірюється в доларах США.

Певною мірою про потужність економіки свідчить і обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Проте цей показник характеризує більш вузький сегмент національної економіки.

Іноді можна зустріти таку назву, як «інвестиційна привабливість», але тоді слід вести мову про її абсолютне значення, а відносною (нормованою) інвестиційною привабливістю вважати похідний показник: відношення обсягу ПІІ до ВВП. Для спрощення термінології для останнього показника вживатимемо термін «сприятливість інвестиційного клімату».

На відміну від потужності економіки країни, заможність останньої визначається відносною величиною ВВП – нормованою на кількість населення, тобто, показником «ВВП на душу населення».

Власне, у пропонованій статті аналізується евентуальна залежність корпоративного податкового навантаження від 4 зазначених чинників.

Для перевірки можливої наявності залежності використовувалася статистична база світової економіки за 2006-2013 рр. Межі періоду пояснюються таким чином: до 2006 року досить утрудненим є отримання інформації щодо корпоративних податків у країнах світу. З іншого боку, 2013 рік – це останній більш-менш стабільний рік для економік низки країн, які особисто мене найбільше цікавлять. Проте, певною мірою це твердження справедливо і для Європи взагалі, позаяк 2014 рік є роком війни в Україні, кризи в Росії, санкцій по відношенню до Росії з боку США, Канади, ЄС й і деяких інших країн, рік активізації Ісламської Держави – тобто, численних потужних екстерналій, що викривляють загальну картину.

Інші особливості вихідного масиву даних полягають у такому.

Позаяк на чинному етапі не стояло завдання відстежити динаміку податкових ставок, то було розраховано середні значення вихідних показників за 7 років. Задля уніфікації кількісні значення вибиралися виключно зі звітності Світового банку [22-25]. Проте статистика СБ не містить вичерпних даних за всіма країнами світу та за всіма показниками (зокрема, є багато пробілів щодо розміру податкового навантаження). Тому в результаті використовується вибірка зі 117 країн світу, для яких можна розрахувати середнє значення за всіма переліченими факторами.

На підставі того, що вихідні дані являють собою масиви статистичної економічної інформації, для їх дослідження логічно застосовувати економетричні методи. Було прийняте принципове рішення на даному етапі не проводити ґрунтовний **економетричний аналіз, обмежившись загальними кількісними порівняннями та візуально-графічними аргументами**.

Результати дослідження. Розглянемо почергово графіки співвідношення ставки корпоративного податку та кожного з незалежних чинників. На рис. 1 показано зазначене співвідношення для обсягу ВВП. Візуально досить очевидно, що величина ВВП не надто реагує на зростання податкового навантаження: з понад 100 країн спостерігається кілька «сплесків», лінія тренду демонструє невеличке зростання. Тобто, можна говорити про несуттєву взаємну пов'язаність (а то і взагалі непов'язаність) податкового навантаження та обсягу ВВП.

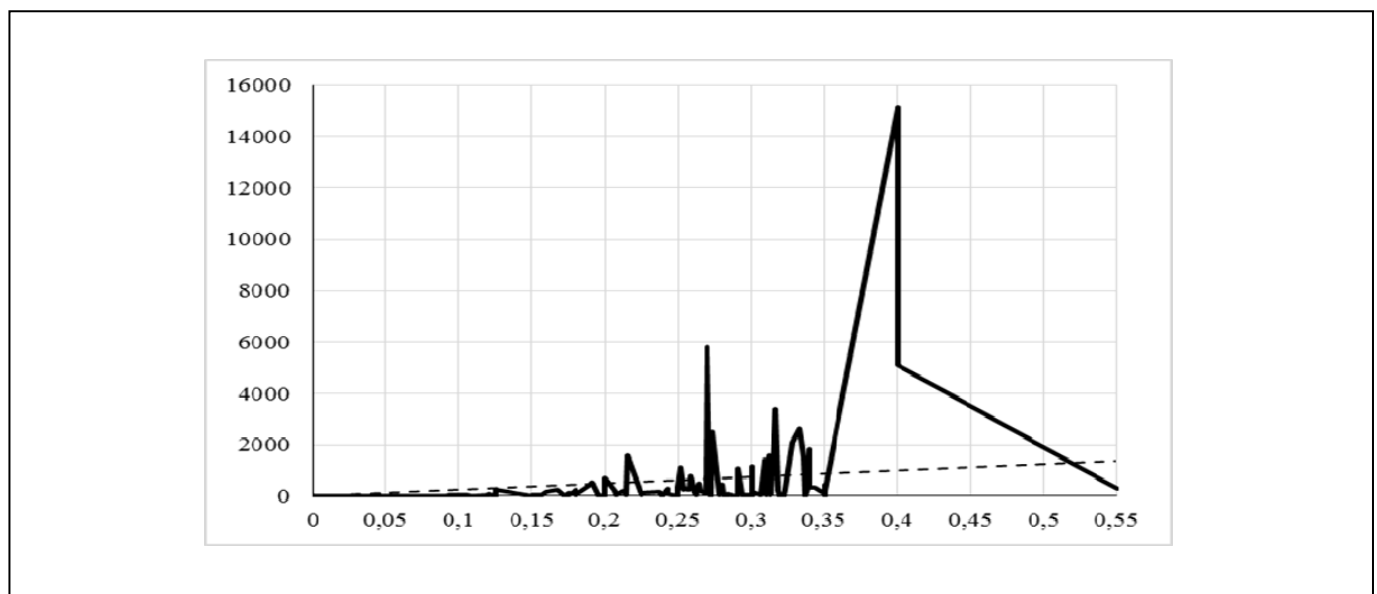

Рисунок 1. Співвідношення величини податкового навантаження та ВВП

Аналогічну картину спостерігаємо для співвідношення ставки корпоративного податку й обсягу прямих іноземних інвестицій (рис. 2). Тобто, в цьому випадку також не доводиться говорити про наявність зв'язку між результируючим і незалежним показниками.

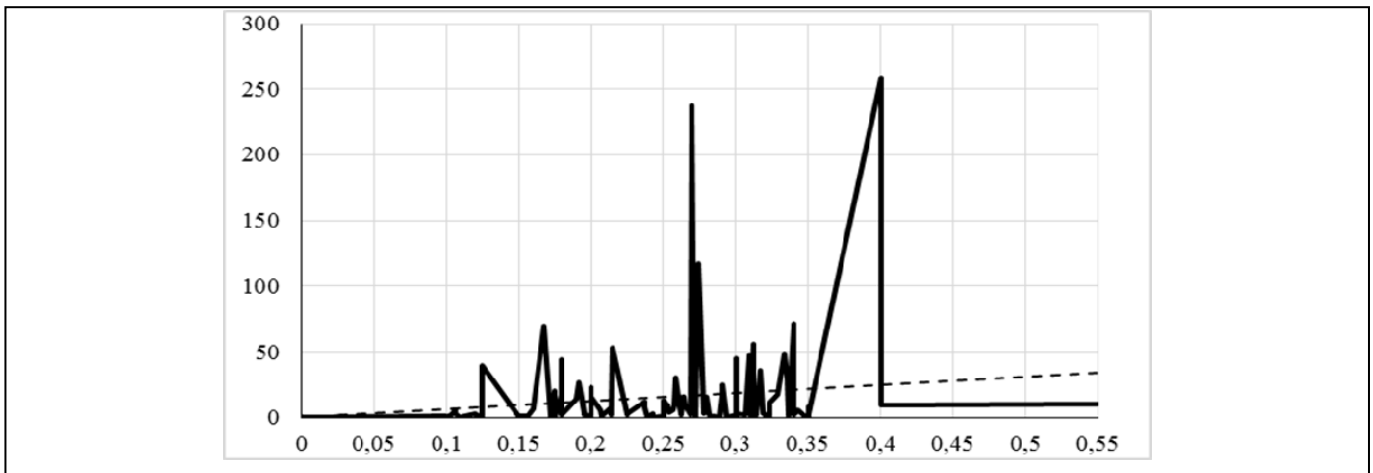

Рисунок 2. Співвідношення величини податкового навантаження та ПІІ

Так само не йдеться про взаємний вплив податкового навантаження та обсягом ВВП на душу населення (рис. 3). Більше того, в даному випадку про взаємний вплив можна казати найменше: графік нормованого на 1 людину ВВП має найбільшу амплітуду відхилень, а лінію тренду, яка в попередніх двох ситуаціях демонструвала хоч мінімальне, але зростання, тут розташовано майже цілком горизонтально.

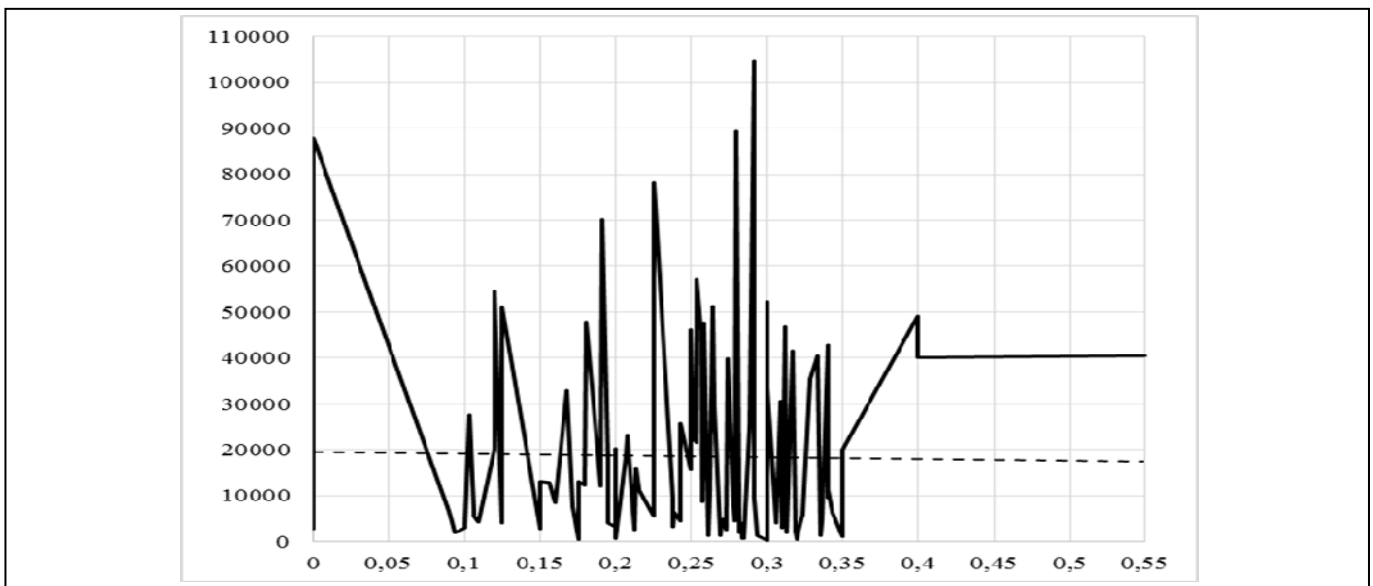

Рисунок 3. Співвідношення величини податкового навантаження та базового показника «ВВП на душу населення»

Отже, можна зробити висновок, що динаміка змін податкового корпоративного тиску не пов'язана з базовими економічними макропоказниками: обсягами ВВП (в абсолютному та відносному вимірюванні) та ПІІ.

Водночас, виявити певні залежності дозволяють складні показники, які утворено з допомогою простих: ВВП та ПІІ, а саме: вектор $(ВВП; ПІІ)$ та скаляр $\frac{ПІІ}{ВВП}$.

Рис. 4 відображає такий процес: якщо для певної країни обсяги ВВП та ПІІ перевищують кожен задані значення (для мал. 4 задано обсяг ВВП – \$468 млрд., обсяг ПІІ – \$13 млн), відповідний маркер розташовуємо на найвищій горизонтальній лінії; якщо ВВП більше за задане значення, а ПІІ менше – на 2-й; якщо навпаки – на 3-й; якщо обидві величини не дотягують до заданих граничних величин – на найнижчій.

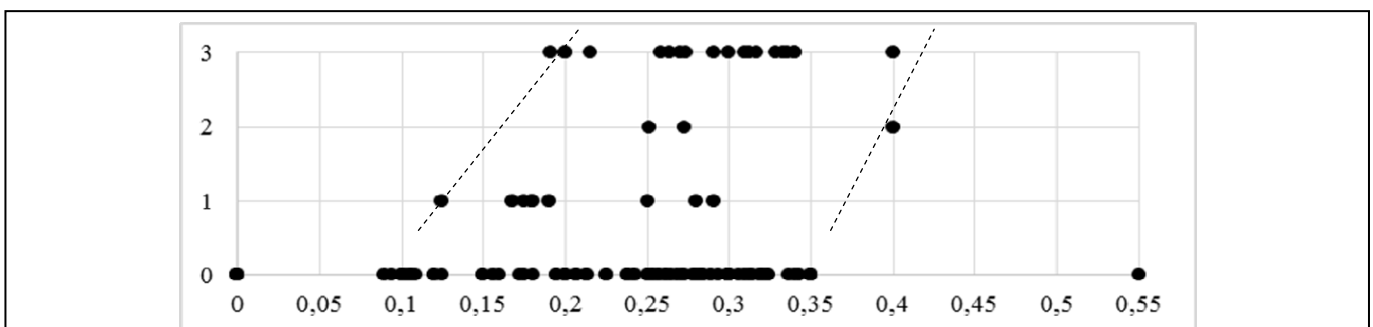

Рисунок 4. Співвідношення величини податкового навантаження та пари базових показників (ВВП, ПІІ)

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

При цьому по осі абсцис відкладено відповідні ставки корпоративного податку. На графіку добре видно (і підкреслено пунктирами) певний крен графіка праворуч. Це означає, що для потужних, як загалом, так й інвестиційно, економік характерні дещо більші ставки оподаткування в порівнянні зі слабкими.

На рис. 5 наведено графік залежності останнього показника: відношення ПІІ до ВВП.

Безперечно, графіку притаманне досить амплітудне відхилення (хоча і не настільки велике, як у випадку ВВП на душу населення). Втім лінія тренду демонструє досить виразний від'ємний нахил – значно крутіший за нахили графіків із ВВП та ПІІ окремо. Це свідчить також про наявність певної взаємозалежності корпоративного податкового навантаження та показника $\frac{ПІІ}{ВВП}$.

Обговорення результатів

Отже, на підставі аналізу потенційної взаємної залежності між ставкою корпоративного податку та 5 макроекономічними показниками можна прийти до таких висновків.

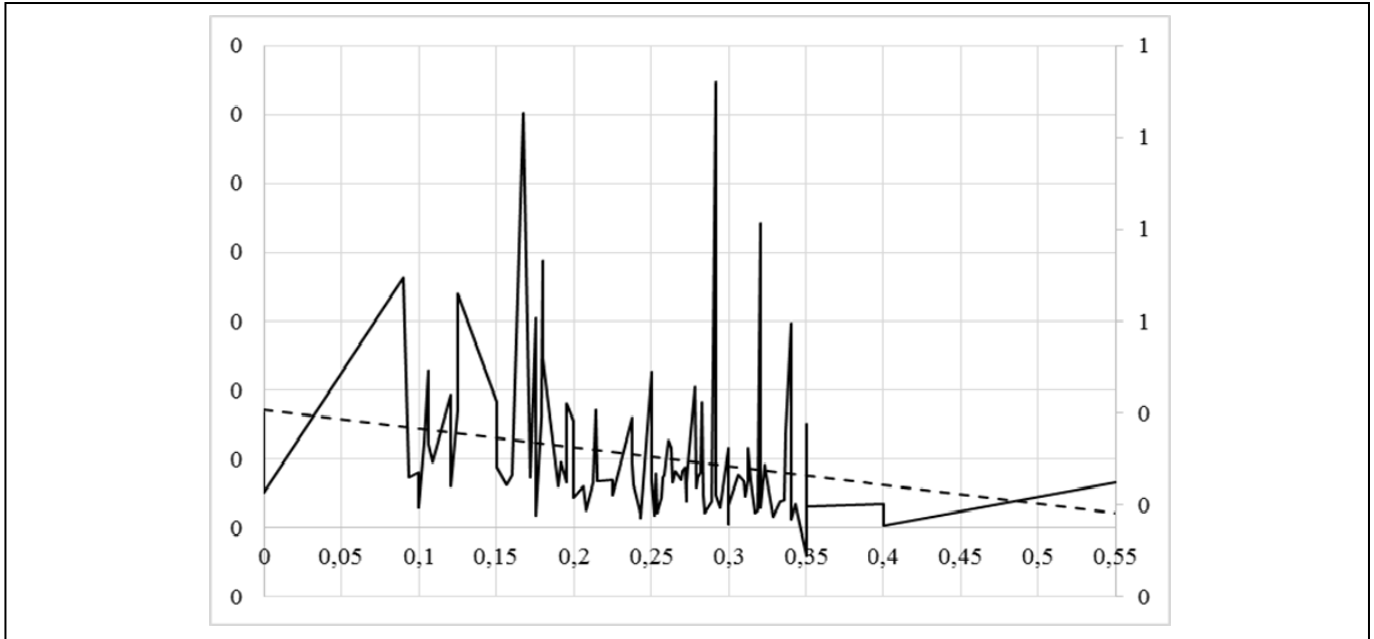

Рис. 5. Співвідношення величини податкового навантаження та похідного показника $\frac{ПІІ}{ВВП}$

Базові показники: обсяг ВВП, обсяг ПІІ, обсяг ВВП на душу населення, а отже і властивості економіки певної країни, які вони уособлюють: загальна потужність економіки, інвестиційна потужність (привабливість) економіки, можливість країни поодиноці практично не впливають на прийняття рішень урядом щодо встановлення та зміни корпоративного податкового навантаження. Є чимало потужних економік із високими корпоративними податками і так само є чимало економічно слабких країн, підприємства яких також піддаються порівняно високому податковому тиску. Водночас, багато і тих, й інших економік, в яких сплачують відносно невеликі податки. Геть те саме можна сказати і про заможні/незаможні країни, і про інвестиційно привабливі/непривабливі.

Насправді, урядові рішення приймаються на підставі більш глибоких зв'язків. Попередньо слід зауважити, що існує порівняно не багато країн економічно потужних й інвестиційно непривабливих і навпаки, слабких економічно, але привабливих у плані інвестицій (рис. 4). Зазвичай, багато інвестицій залучають економічно потужні країни, а слабкі економіки задовольняються невеликими обсягами. Так ось, аналіз спростовує поширену тезу, що економічна й інвестиційна привабливість не в останню чергу досягається з допомогою невеликих податків. Навпаки, виявилось, що в потужних економічно й інвестиційно економік податки, переважно, більше, ніж у слабких. Це можна було би пояснити, що, з одного боку невеликим податковим навантаженням стимулюється інвестиції у слабкі економіки, а також підтримуються їх підприємства; з іншого, потужні економічні системи виступають «дійними коровами», яким, на думку їх урядів, високі податки не зашкодять. Втім, аналіз іншого складного показника – сприятливості інвестиційного клімату: відношення ПІІ до ВВП свідчить, що уряди надто переймаються регулюючою функцією податків: порівняно високий податковий тиск більшою мірою є характерним для економік із не надто сприятливим інвестиційним кліматом і навпаки. Такий стан речей, швидше, вказує на протилежний вектор зв'язку: невисокі податки – сприятливий інвестиційний клімат. Тобто, уряди країн з несприятливим інвестиційним кліматом замість зменшувати податки, швидше, їх збільшують або, принаймні, тримають на фіксованому рівні й наважуються застосувати податковий важіль лише, коли економіка стає мало того, що інвестиційно непривабливою, так ще й слабкою за загально економічною оцінкою. Напевно, такий підхід не можна охарактеризувати як ефективну економічну поведінку.

Висновки

Таким чином, проведено аналіз евентуальної взаємозалежності величини корпоративного податкового тиску та низки макропоказників, що відображають певні оцінки національних економічних систем: потужності, заможності, інвестиційної привабливості та сприятливості інвестиційного клімату. Виявлено, що корпоративна ставка податку використовується урядами в ролі регулюючого інструменту не надто активно. При цьому податкова поведінка урядів подекуди може бути оцінена як неефективна.

Враховання цього факту, а також аналіз причин, що призводять до такої урядової поведінки, можуть сприяти оптимізації управлінських рішень у сфері податкового регулювання. Крім того, результати дослідження допомагають проявити важелі та мотиви поведінки економічних агентів на макрорівні.

Уявляється, що отримані результати можуть слугувати засадами подальших досліджень як загальноекономічних поведінкових принципів і прийняття рішень на макрорівні, так і більш вузької проблематики, такої як, напр., проблема «гонки поступок».

Список літератури

1. Tapia W. Implications of Behavioural Economics for Mandatory Individual Account Pension Systems / W. Tapia, J. Yermo // *OECD Working Papers on Insurance and Private Pensions*. – 2007. – No11. – OECD Publishing.
2. Kahneman D. Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk / D. Kahneman, A. Tversky // *Econometrica*. – 1979. – No47(2). – P. 263-292.
3. Anand P. The ethical investor: Exploring dimensions of investment behavior / P. Anand, C. J. Cowton // *Journal of Economic Psychology*. – 1993. – No14(2). – P. 377-385.
4. Agnew J. Inefficient Choices in 401(k) Plans: Evidence from Individual Level Data // J. Agnew. – Manuscript in preparation. – 2003. – The College of William and Mary.
5. Kent, D. Investor psychology in capital markets: evidence and policy implications / D. Kent, D. Hirshleifer, T. Siew Hong // *Journal of Monetary Economics*. – 2002. – No49. – P. 139-209.
6. Dittrich D. A. V. Overconfidence in investment decisions: An experimental approach / D. A. V. Dittrich, W. Güth, B. Maciejovsky // *The European Journal of Finance*. – 2005. – No11(6). – P. 471-491.
7. Cassar G. Does overconfidence Affect entrepreneurial Investment? / G. Cassar, H. Friedman // *Wharton Research Scholars Journal*. – 2007. – No5(1). – P. 1-31.
8. Iyengar S. S. Choice proliferation, simplicity seeking, and asset Allocation / S. S. Iyengar, E. Kamenica // *Journal Public Economics*. – 2010. – No94. – P. 530-539.
9. de Miguel V. Optimal versus Naive Diversification: How Inefficient Is the 1/N Portfolio Strategy? / V. de Miguel, L. Garlappi, R. Uppal // *The Review of Financial Studies*. – 2009. – No22(5). – P. 1915-1953.
10. Pflug G. Ch. The 1/N investment strategy is optimal under high model ambiguity / G. Ch. Pflug, A. Pichler, D. Wozabal // *Journal of Banking & Finance*. – 2012. – No36(2). – P. 410-417.
11. Besley T. How Do Market Failures Justify Interventions in Rural Credit Markets? / T. Besley // *The World Bank Research Observer*. – 1994. – No9(1). – P. 27-47.
12. Tirole J. *Theory of Corporate Finance* / J. Tirole. – N.J.: Princeton University Press, 2006.
13. Tirole J. Overcoming Adverse Selection: How Public Intervention Can Restore Market Functioning / J. Tirole // *American Economic Review*. – 2012. – No102(1). – P. 29-59.
14. Tax Effects on Foreign Direct Investment. Recent Evidence and Policy Analysis. – 2007, OECD Observer.
15. Tax Effects on Foreign Direct Investment. Policy Brief. – 2008, OECD Observer.
16. James S. Incentives and Investments: Evidence and Policy Implications / S. James. – Investment Climate Advisory Services of the World Bank Group, 2009.
17. Parys, S. van, James, S. The effectiveness of tax incentives in attracting investment: panel data evidence from the CFA Franc zone / S. van Parys, S. James // *Tax Public Finance*. – 2010. – No17. – P. 400-429.
18. Gayle A. C. 2008 The Influence of Government Policy and NGOs on Capturing Private Investment / A. C. Gayle, A. Martinez // *OECD Global Forum on International Investment*. – 2008, 27-28 March.
19. Algozhina A. Monetary and fiscal policy interactions in an emerging open economy exposed to sudden stops shock: a DSGE approach / A. Algozhina. – 2012. – FIW Working Paper.
20. Barbosa D. The Interaction between Firms and Government in the context of Investment Decisions: A Real Options Approach / D. Barbosa, V. M. Carvalho, P. J. Pereira – 2013. – FEP Working Papers.
21. Sokolovskyi D. The problem of arising the Pareto inefficient norm in relations "investor – government" type / D. Sokolovskyi, O. Sokolovska // *Collection of Papers The 14th Annual Doctoral Conference Faculty of Finance and Accounting, University of Economics (Prague, 31 May 2013)*. – Vol. I. – Prague: Vysoká škola ekonomická, 2013.
22. Total tax rate (% of commercial profits) [Електронний ресурс] // *World Bank Open Data*. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/IC.TAX.TOTL.CP.ZS>.
23. GDP (current US\$) [Електронний ресурс] // *World Bank Open Data*. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD/countries>.
24. Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$) [Електронний ресурс] // *World Bank Open Data*. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD/countries>.
25. GDP per capita (current US\$) [Електронний ресурс] // *World Bank Open Data*. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>.

References

1. Tapia, W. and Yermo, J. (2007). Implications of Behavioural Economics for Mandatory Individual Account Pension Systems. In: *OECD Working Papers on Insurance and Private Pensions*, 11: OECD Publishing.
2. Kahneman, D. and Tversky, A. (1979). Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk. *Econometrica*, 47(2), 263-292.
3. Anand, P. and Cowton, C. J. (1993). The ethical investor: Exploring dimensions of investment behavior. *Journal of Economic Psychology*, 14(2), 377-385.
4. Agnew, J. (2003). Inefficient Choices in 401(k) Plans: Evidence from Individual Level Data. Manuscript in preparation, The College of William and Mary.
5. Kent, D., Hirshleifer, D. and Siew Hong, T. (2002). Investor psychology in capital markets: evidence and policy implications. *Journal of Monetary Economics*, 49, 139-209.
6. Dittrich, D. A. V., Güth, W. and Maciejovsky, B. (2005). Overconfidence in investment decisions: An experimental approach. *The European Journal of Finance*, 11(6), 471-491.
7. Cassar, G. and Friedman, H. (2007). Does overconfidence Affect entrepreneurial Investment? *Wharton Research Scholars Journal*, 5(1), 1-31.
8. Iyengar, S. S. and Kamenica, E. (2010). Choice proliferation, simplicity seeking, and asset Allocation. *Journal Public Economics*, 94, 530-539.
9. Miguel, V. de, Garlappi, L. and Uppal, R. (2009). Optimal versus Naive Diversification: How Inefficient Is the 1/N Portfolio Strategy? *The Review of Financial Studies*, 22(5), 1915-1953.
10. Pflug, G. Ch., Pichler, A. and Wozabal, D. (2012). The 1/N investment strategy is optimal under high model ambiguity. *Journal of Banking & Finance*, 36(2), 410-417.
11. Besley, T. (1994). How Do Market Failures Justify Interventions in Rural Credit Markets? *The World Bank Research Observer*, 9(1), 27-47.
12. Tirole, J. (2006). *Theory of Corporate Finance*. N.J.: Princeton University Press, 2006.
13. Tirole, J. (2012). Overcoming Adverse Selection: How Public Intervention Can Restore Market Functioning. *American Economic Review*, 102(1), 29-59.

14. OECD: (2007). *Tax Effects on Foreign Direct Investment. Recent Evidence and Policy Analysis*: OECD.
15. OECD: (2008). *Tax Effects on Foreign Direct Investment. Policy Brief*. OECD Observer.
16. James, S. (2009). *Incentives and Investments: Evidence and Policy Implications*. Investment Climate Advisory Services of the World Bank Group.
17. Parys, S. van, James, S. (2010). *The effectiveness of tax incentives in attracting investment: panel data evidence from the CFA Franc zone*. *Int. Tax Public Finance*, 17, 400-429.
18. Gayle, A. C. and Martinez, A. (2008). *The Influence of Government Policy and NGOs on Capturing Private Investment*. In: *OECD Global Forum on International Investment*, 27-28 March.
19. Algozhina, A. (2012). *Monetary and fiscal policy interactions in an emerging open economy exposed to sudden stops shock: a DSGE approach*. *FIW Working Paper*.
20. Barbosa, D., Carvalho, V. M. and Pereira, P. J. (2013). *The Interaction between Firms and Government in the context of Investment Decisions: A Real Options Approach*. *FEP Working Papers*.
21. Sokolovskiy D. *The problem of arising the Pareto inefficient norm in relations "investor – government" type* / D. Sokolovskiy, O. Sokolovska // *Collection of Papers The 14th Annual Doctoral Conference Faculty of Finance and Accounting, University of Economics (Prague, 31 May 2013)*. – Vol. I. – Prague: Vysoká škola ekonomická, 2013.
22. Total tax rate (% of commercial profits) [Електронний ресурс] // World Bank Open Data. : <http://data.worldbank.org/indicator/IC.TAX.TOTL.CP.ZS>.
23. GDP (current US\$) // World Bank Open Data. : <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD/countries>.
24. Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$) // World Bank Open Data. : <http://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD/countries>.
25. GDP per capita (current US\$) // World Bank Open Data. –: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Соколовський Дмитро Борисович, докторант, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник Інститут економіки промисловості НАН України
Панаса Мирного, 26; Київ, 01011
E-mail: dmy.falko@gmail.com

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Соколовский Дмитрий Борисович, докторант, кандидат экономических наук, старший научный сотрудник Института экономики промышленности НАН Украины
ул. Панаса Мирного, 26; Киев, 01011
dmy.falko@gmail.com

DATA ABOUT THE AUTHOR

Dmytro Sokolovskyi, post-doctoral student, PhD, Senior researcher
Industrial Economics of National Academy of Sciences of Ukraine
Panas Myrny str., 26; Kyiv, 01011
dmy.falko@gmail.com

УДК 911.3:33(476)

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТЕЙ БІЛОРУСІ

Тетерінець Т.А.,
Чиж Д.А.

Ключові слова: області, соціально-економічний розвиток, диференціація, населення, промисловість, сільське господарство, інвестиції, малий бізнес, заробітна плата, продуктивність праці.

ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ОБЛАСТЕЙ БЕЛАРУСИ¹

Тетеринец Т.А.,
Чиж Д.А.

Статья посвящена изучению уровня дифференциации социально-экономического развития областей Республики Беларусь.

Цель: Анализ уровня социально-экономического развития областей Республики Беларусь в контексте основных макропараметров, таких как структура населения и использование трудовых ресурсов, реальный сектор экономики в разрезе областей, изучение взаимосвязи реальных денежных доходов населения и производительности труда в областях Беларуси, подготовка аналитических выводов.

Методы – аналитический, сравнения, экономико-математические.

Результаты работы: Проведенный анализ уровня социально-экономического развития областей Беларуси позволил выявить существенные диспропорции в контексте основных макропараметров, а изучение взаимосвязей основных показателей – выявить «узкие» места и точки роста развития регионов.

Выводы: Разработаны конструктивные предложения, обеспечивающие нейтрализацию экономической асимметрии социально-экономического развития областей.

Ключевые слова: области, социально-экономическое развитие, дифференциация, население, промышленность, сельское хозяйство, инвестиции, малый бизнес, заработная плата, производительность труда.

¹ Региональная панорама Беларуси с целью выявления уровня дифференциации социально-экономического развития основана на областном разрезе без учета г. Минска. Это обусловлено тем, что данный регион обладает статусом столицы, концентрирует в себе большую часть материальных, финансовых и трудовых ресурсов. При этом территориально ограничен и обладает низким природно-экологическим потенциалом. Вышеперечисленные факторы свидетельствуют о некорректности проведения сравнительного анализа социально-экономического развития областей и г. Минска.